

รายงาน
เรื่อง
เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการงานคดี
(Technology for case management)
และ
Tribunals
เสนอ
กองการต่างประเทศ สำนักงานศาลยุติธรรม

จัดทำโดยกลุ่มที่ ๓

นางสาวรุ่งรัตน์	สุนาคกุล
นางสาวนวรรณ์	อินทร์รุ่งเรือง
นางสาวจรรยา	บุรณะสมภาพ
นายจิรศักดิ์	กำมะหยี่
นางสาวณัฐินี	ณ เชียงใหม่

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมข้าราชการศาลยุติธรรม
หลักสูตร“การบริหารจัดการ”
ณ คิวินแมรี มหาวิทยาลัยลอนดอน สหราชอาณาจักร
ระหว่างวันที่ ๖ - ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗

บทคัดย่อ

“ประเทศอังกฤษ” เป็นเพียงส่วนหนึ่งของดินแดนล้อมรอบด้วยทะเล เรียกว่า เกาะบริเตนใหญ่ (Great Britain: G.B.) อันประกอบด้วย ๓ ประเทศ หรือแคว้น คือ อิงแลนด์ (England) สกอตแลนด์ (Scotland) และเวลส์ (Wales) แต่ทว่า เมื่อผนวกเอาอีกประเทศหนึ่ง คือ ไอร์แลนด์เหนือ (Northern Ireland) เข้ามารวมอยู่ด้วยแล้ว ทั้งหมดจะมีชื่ออย่างเป็นทางการว่า “สหราชอาณาจักร” (The United Kingdom : U.K.)

ประเทศอังกฤษ เป็นแม่แบบของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบ รัฐสภา ไม่มีรัฐธรรมนูญเป็นลายลักษณ์อักษร (Unwritten Constitution) หลักการปกครอง ต่างๆ ไม่ได้อยู่รวมกันเป็น รัฐธรรมนูญเฉพาะ แต่กระจายอยู่ตามกฎหมายต่างๆ และคำ พิพากษาต่างๆ รวมทั้งธรรมเนียมปฏิบัติที่สืบทอดกันมาจนกลายเป็นจารีตประเพณี รัฐธรรมนูญ อังกฤษมีเอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง อันเป็นผลมาจากวิวัฒนาการยาวนานของระบอบ ประชาธิปไตยในประเทศอังกฤษที่สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในดุลอำนาจของกลุ่ม และ ชนชั้นต่างๆ กฎหมายรัฐธรรมนูญอังกฤษจึงเป็นการค่อยๆ ลดพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ ลงทีละเล็กละน้อย ดังจะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญอังกฤษในยุคแรกเป็นการดุลอำนาจระหว่าง พระมหากษัตริย์กับกลุ่มขุนนาง ต่อมาในศตวรรษที่ ๑๙ มีรัฐธรรมนูญที่เป็นตัวแทนของชนชั้น กลางมากขึ้น เรื่อยมาจนเป็นรัฐธรรมนูญแบบประชาธิปไตยในศตวรรษที่ ๒๐

ฝ่ายตุลาการในประเทศอังกฤษ ประกอบด้วยผู้พิพากษาที่มาจากวงการวิชาชีพ นักกฎหมาย ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง โดยคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี หรือ ประธานสภา ขุนนาง อำนาจของฝ่ายตุลาการในระบอบประชาธิปไตยแบบอังกฤษ มีน้อยกว่าอำนาจของ ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหาร เนื่องจากศาลมีหน้าที่อย่างจำกัดในการตีความพระราชบัญญัติ ที่รัฐสภาเป็นผู้ออก ไม่มีอำนาจบ่งชี้ว่าพระราชบัญญัติฉบับใดมีลักษณะ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ ทั้งนี้เป็นไปตามหลักการอำนาจอธิปไตยของรัฐสภา (Sovereignty of Parliament) ที่มี อำนาจสูงสุด อย่างไรก็ดี ฝ่ายตุลาการของอังกฤษนั้น มีความยึดโยงกับรัฐสภามาก ดังเห็นได้ จากการที่หัวหน้าฝ่ายตุลาการ คือ Lord Chancellor มีหน้าที่แต่งตั้งผู้พิพากษาไม่ทางตรงก็ ทางอ้อม และอาจเป็นหัวหน้าคณะผู้พิพากษาเมื่อสภาขุนนางทำหน้าที่ศาลอุทธรณ์ และก็เป็น นักกฎหมายอาวุโสที่เป็นสมาชิกสภาขุนนาง (Law Lords) ซึ่งทำหน้าที่ประธานสภาขุนนาง ใน ขณะเดียวกันก็เป็นรัฐมนตรีอยู่ในคณะรัฐมนตรีด้วย (The Cabinet) ทำหน้าที่

หัวหน้าฝ่ายกฎหมายของรัฐบาล โดยนัยนี้ ทำให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมสามารถเข้าตรวจสอบการทำงานของฝ่ายตุลาการได้ ในขณะเดียวกัน รัฐมนตรีว่าการกระทรวง Home Office (Home Secretary) ก็มีอำนาจเสนอให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาคดีใหม่ หากมีข้อเท็จจริงปรากฏเพิ่มขึ้นมาลักษณะนี้เป็นลักษณะสำคัญของป ระชาธิปไตยอังกฤษที่ไม่มีการแบ่งแยกอำนาจอย่างเด็ดขาดระหว่างอำนาจนิติบัญญัติ และบริหาร กับ อำนาจตุลาการ^๑

ระบบกฎหมายของประเทศอังกฤษ เป็นระบบกฎหมาย Common Law ซึ่งประเทศอังกฤษถือเป็นต้นกำเนิด ระบบกฎหมาย Common Law ได้มีอิทธิพลในประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาประจำชาติหรือในประเทศที่เคยอยู่ในความปกครองของประเทศอังกฤษ มาก่อน โดยเฉพาะกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายลักษณะพยานประเทศต่างๆ ก็ได้รับแบบอย่างมาจากประเทศอังกฤษ รวมทั้งการพิจารณาพิพากษาคดีโดยระบบลูกขุน (Jury system) ก็เป็นวิวัฒนาการมาจากระบบกฎหมาย Common Law เช่นกัน ซึ่งการพิจารณาคดีโดยระบบลูกขุนเป็นระบบการพิจารณาเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรงในกระบวนการยุติธรรม โดยวิธีพิจารณาคดีระบบลูกขุนใช้เฉพาะคดีอาญาที่เป็นความผิดออกฉกรรจ์ ซึ่งพิจารณาใน Crown Court เช่น ความผิดฐานฆ่าคนตายโดยเจตนา ปล้นทรัพย์ ช่มชืดกระทำชำเรา ส่วนคดีอาญาที่เป็นความผิดลหุโทษ เช่น ความผิดเกี่ยวกับจราจรจะพิจารณาใน Magistrates Court โดยใช้วิธีรวบรัดต่อหน้าผู้พิพากษาโดยไม่ต้องมีคณะลูกขุน ส่วนคดีแพ่งวิธีพิจารณาโดยคณะลูกขุนใน High Court หรือ County Court มีน้อยมาก ยกเว้น คดีหมิ่นประมาท คดีทำให้เสื่อมเสียอิสรภาพ คดีผิดสัญญาสมรส คดีล่อลวง และคดีฉ้อโกง เป็นต้น

ระบบกฎหมาย Common Law คำพิพากษาของศาลเป็นที่มาโดยตรงของระบบกฎหมายประเภทนี้ ศาลอังกฤษจึงมีพันธะที่จะต้องพิพากษาตามแนวคำพิพากษาที่ศาลเคยได้ตัดสินมาแล้ว ศาลในคดีต่อๆ มาต้องนำหลักกฎหมายเดียวกันมาใช้เป็นหลักอ้างอิง เมื่อคดีมีข้อเท็จจริงอย่างเดียวกัน แต่ถ้าคดีใดยังไม่มีหลักกฎหมายในคำพิพากษาที่กำหนดไว้ ศาลย่อมมีอำนาจกำหนดหลักกฎหมายขึ้นมาใหม่ โดยนำมาจากจารีตประเพณีหรือหลักเหตุผล ซึ่งคำนึงถึงความถูกต้องและเป็นธรรม หรือหลักความยุติธรรม (Equity) และเมื่อได้มีคำพิพากษาไปแล้ว ศาลในคดีหลังก็จะต้องถือตามหลักกฎหมายนั้นด้วย ทั้งนี้ทั้งนั้น ศาลมีพันธะจะต้องตัดสินคดีตามแนวบรรทัดฐานแห่งคำพิพากษาที่ศาลเคยตัดสินมาแล้วหรือไม่และอย่างไรขึ้นอยู่กับลำดับของศาล กล่าวคือ ศาลจะต้องถือตามคำพิพากษาของศาลในเรื่องเดียวกันของ

---

^๑ รศ.กัธร กำประเสริฐ, ประวัติศาสตร์กฎหมายไทยและระบบกฎหมาย เรื่อง ระบบกฎหมายอังกฤษ (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๐), หน้า ๑๔๕ - ๑๗๒.

